

steretsdommen. Man kan ikke læse Høiesteretsdommen anderledes, end at Høiesteret anerkjender, at der i 1825 er begaaet en Uret imod denne Mand, men Befolkningen og Under- og Overdomstolene sige: Nej, denne Mand var Gier, indtil Høiesteret slog en Streg over hans Eiendomsret. Det er den anden Mærkelighed. Man anerkjender, at der er stet en Uret; Høiesteret siger kun, at Uretten ligger 50 Aar tilbage. For at forklare saadan Noget, skal jeg tillade mig at meddele de Herrer, at *Wrs*, som bekendt, hører til det nordlige Slesvig eller rettere Mellemlesvig og fra gammel Tid taler aldeles Dansk, men der er enkelte Ord, navnlig i Retsbrugen, som ogsaa komme frem i de Dokumenter, der staa i Berøring med denne Sag, som lyde ens, men som betyde forskjelligt paa *Wrs* og i Nordlesvig og paa den anden Side i Danmark. Jeg skal f. Ex. bemærke, at her handles om en Gaard, og den kaldes paa *Wrs* et Boel, men i Danmark betyder Boel noget Andet. Her handles om Huse med Jord, det kaldes paa *Wrs* Hus, og hvad der i Danmark kaldes Husmænd, kaldes paa *Wrs* Husstebseier. Løndemaal, Areal, Skatteberegning og Stattermaal ere saa forvirrede, idet de have samme Navn som i Danmark, men forskjellig Betydning. Jeg skal endnu fremhæve, at Ordet „Skjøde“ bruges baade paa *Wrs* og her, men har en anden Betydning. Her er Skjøde Adkomstdokumentet; Skjøde paa *Wrs* i den slesvigiske Tid hedder „Kjøebrev“, men Skjødet selv var kun en Thinglæsningsattest. Alle disse enslydende Navne i Forbindelse med, at Manden døde kort efter Inkorporationen, gjorde, at fongerigste Jurister, som ikke kjendte *Wrs*'s Forhold, tillagde Ordene i det gamle Skifteokument fra 1825, som var Mandens Adkomst, en Betydning, som de vilde have havt, hvis Dokumentet var skrevet her i Danmark, men som de naturligvis ikke havde i 1825 paa *Wrs* under den slesvigiske Forsatning med slesvigiske Benævnelser og slesvigisk Betydning. Jeg skal endnu anføre en Omstændighed, som er Hovedulykkens Port i den Henseende. Man har i Nordlesvig ligesom i Danmark Folier, naar man vil pantfætte; men istedetfor, at man i Danmark har et Folium for hver fast Eiendom, havde man paa *Wrs* og i Nordlesvig et Folium i Pantebogen for alle Mandens Eiendomme, løst og fast, Løsøre og alt muligt, og ikke alene det, men man har den Indretning, at, naar en Gier og en Bruger afløste hinanden i Gaardens Bestyrelse, — og det stete hvert Die-

blit, thi saasnart en Mand døde med umyndige Arvinger, blev Konens anden Mand efter Lovgivningens Bestyrer af Eiendommen, saalænge Arvingen var umyndig — brugte han samme Folium som den tidligere Gier. De staa mellem hinanden, og de Herrer, der ere inde i den danske Pantebogsordning, ville vistnok forbausede ved denne Indretning, at Noget, der svarer til Forpagter og Gier her, staa i Pantebogen den ene efter den anden afvæglende i hele Generationer. Gjennem denne Mærkelighed slap et — jeg siger det efter alle *Wrs*boeres Formening og efter Dommevæns ogsaa — fuldstændig ugjældigt Skjøde igjennem Thinglæsningen uden Anmærkning. Det er konstateret ved Høiesteret af vedkommende Advokat, at Dommeren havde erklæret, at, hvis han havde kjendt Skjødet før Thinglæsningen, vilde han have stoppet det, men han kjendte det ikke. Han kunde nu have stoppet det bagefter, men det var nu hans Feil, at han ikke gjorde det. Saaledes kom det efter min Mening ugjældige, men af Høiesteret anerkjendte Skjøde frem for Dagenslys. Efter slesvigisk Ret havde det været komplet umuligt. Nu er der en anden Mærkelighed. Man anerkjender, at 3 Instantser her i Landet ere en høist betryggende Institution, og det bifalder jeg tildeels; i andre Lande nøies man med to, det kan ogsaa være betryggende; men, naar et Distrikt indlemmes i et paa Lovgivningens Omraade fremmed Territorium, naar *Wrs* indlemmes under den danske Lovgivning, og man saa faar Dommere, der ere aldeles ubekjendte med Forholdene, nemlig i Overinstansen og høieste Instants, saa siger jeg, at det er en høist forsmædelig Tilstand for den Befolkning, hvis Hovedsager angaaende deres Formue undergives endelig Paafjendelse af Dommere, som umulig kunne være inde i Sagerne, og skulle undergives den Tilfældighed, at behandles af Advokater, der med den bedste Billie af Verden ikke kunne magte Sagerne. Alt, hvad jeg her ansøger, fremkommer ikke for at paaante nogen Person; men det er en Kjendsgjerning, at der gives ved Høiesteret ikke en eneste Advokat, der er inde i den slesvigiske Ret, og ikke ved Overretten en eneste Dommer, der er inde i den slesvigiske Ret; ved Høiesteret er der to Dommere — der er 12, der have fungeret i denne Sag — som ere slesvigiske erfarne Jurister. Nu gad jeg vide, om man mener, at det er betryggende. Jeg tror, at Ingen i denne Sal vil sige: Jeg giver med Fornøielse min Formue hen til Paafjendelse